

Datum: 07.09.2020

Medij: Politika

Rubrika: Društvo

Autori: Aleksandra Isakov

Teme: mađarska tradicija, folklor, jezik

Naslov: Lajoš Vermeš - začetnik olimpijskih igara

Napomena:

Površina: 344

Strana: 8

Имућни племић зачепарио је правила живота своје класе и постао предани спортиста

Лајош Вермеш – зачетник олимпијских игара

Суботица – На обали Палићког језера, 26. августа 1880. окупили су се спортисти спремни да се надмећу у три дисциплине: бацању кугле, скоку удаљ и рвању. Ове игре и у стручној литератури признате су као претеча модерних олимпијских игара, организованих 16 година касније у Атини.

Идејни творац, организатор и мецена, али и како су новинари оног времена написали, носилац бакве која ће промовисати спорт, био је имућни велепоседник Лајош Вермеш. Изабрао је да искорачи из оквира своје класе, представља свог времена о томе како треба живети, и уписао се у историју. Иначе, породица Вермеш овде је присутна од 13. века, имају племићку титулу, а грб им је утиснут на фасади Фрањевачке цркве, у центру града. Његов унук Михаљ Вермеш, професор математике у пензији и дугого-

дишњи јавни радник, у матичну књигу рођења уписан је као Нађбудафалви Вермеш Михаљ Јанош Лајош. У разговору за „Политику“, оживљава сећање на деду кроз бројну документацију и породичне приче, јер је Михаљ рођен годину и по дана пре него што је деда Лајош преминуо 1945. у 85. години.

Прича како су и деда и његова браћа били изузетни спортисти. Позната је фотографија Лајоша Вермеша у трикоу и на велосипеду јер је први донео бицикл у Суботицу. Бављење спортом однео је превагу над студијама медицине у Будимпешти, те се у Суботицу враћа као свестрани спортиста. Отуда и његова идеја о Палићким спортистким играма, инспирисаним оним античким. Интернационални карактер дало им је 1884. троје спортиста из талашње Србије. Занимљиво је да је то отворило пут и Лајошу Вермешу до двора, где је позван да буде учитељ мачевања краља Александра Обреновића. На позив краља суботички спортисти и гостују у Београду 21. и 22. јула 1900. и приказују тада нову игру – фудбал.

Фото: Никола Тврдас

” Михаљ Вермеш

За мог деду Лајоша је било важно да спорт буде доступан сваком човеку

За потребе одржавања игара Лајош Вермеш почео је да гради и бројне смештајне објекте који и данас, не увек у репрезентативном стању, постоје на обали језера. Саградио је и такмичарску стазу елипсастиг облика дужине 225 метара, око које су биле трибине те је добила назив Затворена арена. Потом је изградио и асфалтирану бициклическу стазу. Сва та улагања топила су породично богатство. Палићке игре престале су са почетком Првог светског рата, а у међувремену Лајош Вермеш је банкротирао.

„За деду је било важно да спорт буде доступан сваком човеку“, каже Михаљ Вермеш. О томе можда најбоље сведочи

анegdота: Лајош Вермеш је био и у управи нашег најстаријег фудбалског клуба „Бачка“ основаног 1901, али је врло ретко долазио на утакмице. Упитан због чега је тако, одговорио је: „долазио бих чешће да њих 5.000 игра, а да их је 22 у гледалишту“.

Михаљ сматра важним и што је овакав, за оно време неуобичајен приступ, оставио за собом легат који се може пратити кроз вертикалу спортистких радника и њихових ученика. Тако ће навести да је Буро Стангић који ће донети прву олимпијску медаљу на ове просторе учесник Палићких игара, да је дедин ученик био Никола Матковић који ће потом учити рвању Густава Шимоковића, а он потом Сретена Дамјановића, светског првака у рвању, који је, опет тренер Давора Штефанека, олимпијског победника.

Радује га и што име његовог деде наставаља да живи, најлепша обала на свету како је описује Михаљ, на Палићу носи име његовог деде, као и годишња награда најбољим суботичким спортистима.

Александра Исаков

